

УДК: 378.22 : 338.244.47 : 159.928.22

Стрельников Віктор Юрійович

д. пед. н., професор кафедри філософії і економіки освіти,

Полтавська академія неперервної освіти імені М. В. Остроградського (Україна)

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІКИ

JEL classification: I230

Для вирішення проблеми формування ключових компетентностей майбутніх викладачів економіки з'ясуємо зміст основних понять. Ключові компетентності розглядаємо як такі, що необхідні викладачу економіки для підвищення особистісного потенціалу, розвитку, розширення можливостей для працевлаштування, соціальної інтеграції, активного громадянства. Ключові компетентності розвиваються протягом усього життя, у процесі формального, неформального й інформального навчання [1, с. 486–489; 2, с. 11–14; 3, с. 30–32]. Важлива ключова компетентність – «особиста, соціальна та навчальна компетентність» (Personal, social and learning competence) визначається як здатність: усвідомлювати внутрішні стани людини; ефективно управляти часом, інформацією; конструктивно працювати з іншими людьми; керувати власним навчанням та кар'єрою; справлятися з невизначеністю та складністю; учитися вчитися; підтримувати фізичне і емоційне благополуччя; співпереживати і конструктивно вирішувати конфлікти [2, с. 11–14; 3, с. 30–32].

Основні знання, вміння, навички і ставлення, пов'язані з особистою компетентністю: 1) знання компонентів здоров'я розуму, тіла і способу життя; 2) уміння бути стійким, здатним упоратися з невизначеністю і стресом; 3) навички – здатність концентруватися, виявляти свої можливості, справлятися зі складнощами, критично аналізувати життєві ситуації і приймати рішення.

Соціальна компетентність для успішних міжособистісних відносин і соціальної участі передбачає: 1) розуміння кодексів поведінки і правил комунікації, прийнятних у різних суспільствах і середовищах; 2) уміння конструктивно спілкуватися, співпрацювати в командах, вести переговори; 3) толерантність, висловлення своєї і розуміння точок зору інших людей; 4) здатність підтримувати впевненість і співчуття. Навчальна компетентність включає: 1) знання стилів сприйняття, стратегій навчання, своїх здібностей і потреб розвитку; 2) знання способів розвитку своїх здібностей засобами освіти, які підтримують базове навчання, професійну підготовку і можливості кар'єрного зростання; 3) здатність навчатися та працювати спільно й автономно, організувати і здійснювати навчання, оцінювати його результати; 4) вміння шукати підтримки, якщо це доречно, ефективно керувати власною кар'єрою і соціальними взаємодіями [1, с. 486–489; 2, с. 11–14; 3, с. 30–32].

У цілому «особиста, соціальна і навчальна компетентність» передбачає позитивне ставлення до особистого, соціального, фізичного благополуччя і навчання протягом усього життя; позитивне ставлення до співпраці; повагу до інших; наполегливість і цілісність; готовність до подолання упереджень і пошуку компромісів; уміння визначати і ставити цілі; мотивувати себе; розвивати стійкість і впевненість; продовжувати навчатися протягом усього життя; аналізувати і вирішувати проблеми [1, с. 486–489; 2, с. 11–14; 3, с. 30–32; 4, с. 472–484; 5, с. 349–351].

Література

1. Лебедик Л. В. Методологічні основи формування компонентів професійної компетентності науково-педагогічних працівників. *Забезпечення якості вищої освіти : підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу* : зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-метод. конф., 13-15 квітня 2022 р. Одеса : Одеська національна академія харчових технологій, 2022. С. 486–489.
2. Лебедик Л. В. Формування загальних і професійних компетенцій майбутніх викладачів економіки. *Імідж сучасного педагога*. 2017. № 2 (171). С. 11–14.
3. Лебедик Л. В. Формування ключових компетенцій особистості сучасного магістра економіки під час педагогічної підготовки. *Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях* : зб. матеріалів ХІХ Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Одеського національного економічного університету, 17-18 травня 2021 р. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 30–32.
4. Shara S. O., Vorona L. I., Kalinichenko I. O., Lebedyk L. V., Olifira L. M. The formation of the humanistic position of the student in the educational process. *Journal of Intellectual Disability. Diagnosis and Treatment*. 2020. Vol. 8. No. 3. Pp. 472–484.
5. Strelnikov V. Yu., Lebedyk L. V., Hura T. V., Sysoieva S. I. et al. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11 (2). С. 349–351. DOI: https://doi.org/10.15421/2021_121.